

STANOWISKO PRAWNONATURALNE
CZESŁAWA STRZESZEWSKIEGO
NA TŁE POGLĄDÓW
POLSKICH TOMISTÓW

IRENEUSZ STANISŁAW GRAT

STANOWISKO PRAWNONATURALNE
CZESŁAWA STRZESZEWSKIEGO
NA TŁE POGLĄDÓW
POLSKICH TOMISTÓW

Temida2

Białystok 2009

© Copyright by Temida 2
Białystok 2009

Rada Programowa Wydawnictwa Temida 2:

Leonard Etel, Marian Grzybowski, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski,
Cezary Kosikowski, Adam Lityński, Emil Pływaczewski, Stanisław
Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Halina Świączkow-
ska, Bogdan Wierzbicki

Redaktor naukowy wydawnictwa: Halina Świączkowska

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana
w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mecha-
niczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978-83-89620-79-8

Recenzent:

Maria Szyszkowska

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Katarzyna Frąckiewicz

Projekt okładki:

Bauhaus

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Korekta:

Bogumiła Mancewicz

Wydawca: Temida 2

Przy współpracy i wsparciu finansowym
Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Rozdział I

TOMIZM NA TLE INNYCH NURTÓW FILOZOFII CHRZEŚCJAŃSKIEJ

1. Charakterystyka filozofii chrześcijańskiej.....	19
2. Odmiany tomizmu.....	27

Rozdział II

STANOWISKO FILOZOFICZNE CZESŁAWA STRZESZEWSKIEGO

1. Dzieje życia i kształtowanie własnego poglądu.....	31
2. Czesława Strzeszewskiego chrześcijański personalizm społeczny	40
3. Stosunek do własności	43
4. Ogólna charakterystyka poglądów.....	46

Rozdział III

PRAWO NATURALNE

JAKO PRZEDMIOT DOCIEKAŃ FILOZOFICZNOPRAWNYCH

1. Czym jest prawo?.....	47
2. Przedmiot filozofii prawa.....	48
3. Filozofia prawa w ujęciu tomistycznym.....	50
4. Filozofia prawa a teoria prawa	54
5. Znaczenie filozofii prawa.....	56

Rozdział IV

PRAWO NATURALNE WEDŁUG ŚW. TOMASZA Z AKWINU

1. Prawo jako rozporządzenie rozumu	59
2. Cel prawa	60

3. Hierarchia praw.....	61
4. Prawo naturalne.....	63
5. Niezmiennosc prawa naturalnego.....	66
6. Prawo ludzkie.....	67
7. Prawo stanowione w panstwie.....	69
8. Prawo boskie.....	72
9. Prawa przyrody.....	72

Rozdział V

POGLĄDY PRAWNONATURALNE POLSKICH TOMISTÓW

1. Walenty Urmanowicz.....	73
2. Jan Piwowarczyk.....	75
3. Jerzy Kalinowski.....	81
4. Tadeusz Ślipko.....	84
5. Piotr Jaroszyński.....	89
6. Czesław Martyniak.....	91
7. Józef Keller.....	100
8. Piotr Chojnacki.....	104
9. Hanna Waśkiewicz.....	106
10. Władysław Piwowarski.....	112
11. Tadeusz Styczeń.....	116
12. Mieczysław A. Krąpiec.....	119
13. Jan Krucina.....	129
14. Joachim Kondziela.....	131
15. Franciszek Mazurek.....	134
16. Feliks Bednarski.....	138
17. Józef Majka.....	144

Rozdział VI

CZESŁAWA STRZESZEWSKIEGO DYNAMICZNA TEORIA PRAWA NATURALNEGO

1. Rozwojowość natury ludzkiej.....	149
2. Rozwojowość prawa naturalnego.....	151

Rozdział VII
KLASYFIKACJE TEORII PRAWA NATURALNEGO

1. Teorie idealistyczne i materialistyczne oraz obiektywistyczne i subiektywistyczne	153
2. Teorie: dynamiczne, psychologiczne, eunomia oraz filozoficzna antropologia	154
3. Teorie intuicjonistyczne i naturalistyczne	155
4. Teorie walidacyjne i ocenne	155
5. Teorie maksymalistyczne i minimalistyczne	156
6. Teorie ontologiczne i gnoseologiczne	157
7. Teoria ontognoseologiczna	158
8. Teorie kosmiczno-teologiczne	158
9. Teoria psychologiczno-teologiczna	160
10. Teoria bytowo-analogiczna	161
11. Teoria epistemologiczno-idealistyczna	163

Rozdział VIII
PRAWO WŁASNOŚCI Z PUNKTU WIDZENIA PRAWNONATURALNEGO

1. Prawo własności w nauczaniu Kościoła – rys historyczny	165
2. Stanowisko św. Tomasza z Akwinu	166
3. Stanowisko Czesława Martyniaka	168
4. Stanowisko Feliksa Bednarskiego	168
5. Stanowisko Józefa Kellera	170
6. Stanowisko Jana Piwowarczyka	172
7. Stanowisko Franciszka Mazurka	176
8. Stanowisko Piotra Chojnackiego	178
9. Stanowisko Józefa Majki	179
10. Stanowisko Mieczysława A. Krapca	182
11. Współczesne stanowisko Kościoła	186

Rozdział IX
STANOWISKO CZESŁAWA STRZESZEWSKIEGO
NA TLE TRADYCYJNYCH TEORII PRAWA NATURALNEGO

1. Rozwojowość a zmienność prawa naturalnego	188
2. Nowatorstwo koncepcji Czesława Strzeszewskiego	189
3. Łączenie tomistycznej koncepcji prawa naturalnego z kategorią rozwoju.....	189
4. Zmienność formy prawa naturalnego przy zachowaniu niezmiennej jego treści	190
Bibliografia.....	191